

## **Ölüm Bir Gerçektir**

Ölüm gerçeğinden kaçış yok. Aniden, beklenmedik bir şekilde, bir kaza ya da kalp krizi sonucu geldiğinde sarsılırız. Benzer şekilde, hâlâ "hayatının baharında" olan genç biri kanserden veya böbrek yetmezliğinden öldüğünde üzülrüz. Bu tür olaylar o kadar sık yaşanıyor ki hepimiz bunları yaşıyoruz. Kendi çaresizliğimizin duygusuna yenik düşüyoruz: Olanları tersine çeviremeyiz çünkü ölmüş bir insanı hayata döndürmek için tüm insan kaynakları güçsüzdür. Kederli yakınlar bu yüzden kolay kolay teselli edilemez.

*İnsanlar ölüm gerçeğine nasıl tepki veriyor?* Gençler açıkçası konuyu ciddiye almıyorlar. Ara sıra şok yaşadıklarında - örneğin bir arkadaşlarının trafik kazasında ölmesi - bu sadece "kötü şans" gibi gelir. Trajedi çok geçmeden unutulur. Orta yaşlılar ölümü düşünmekten hoşlanmazlar. Henüz gerçek bir tehlike gibi görünmeyecek kadar uzakta: "Geldiğinde bununla yüzleşsem iyi olur." diye düşünürler. Yaşlılar, kaçamayacakları bir gerçek olduğunun daha çok farkına varıyorlar. Arkadaşları ve akrabaları olay yerinden uzaklaşıyor. Görme ve duyma yeteneğinin azalması, artan fiziksel rahatsızlıklar onlara insan yapısının eninde sonunda yok olacağını hatırlatıyor.

## **Ölümden Sonra Hayatta Kalma Fikri**

Pek çok insan hayatta kalma fikriyle biraz teselli buluyor. "Ruh" adı verilen gizemli bir iç yaşamın, yok olan bedenden çıkıp mutluluk içinde yaşamaya devam ettiği "cennet"e gittiği düşünülür. Bu görüş artık eskisi kadar güvenle ve geniş çapta benimsenmiyor; artık çoğu zaman güçlü bir inançtan ziyade dindar bir umuttur. Ve her Noel arifesinde Cambridge'deki King's College'da ünlü dersler ve ilahiler töreninde söylenen duanın da gösterdiği gibi, bu çok belirsizdir. Öncü, cemaatin "bizimle birlikte sevinen, ancak başka bir alemde ve daha büyük bir ışıktaki" olanlarla, yani ölenlerle birleşmesi için dua ediyor. Peki bu "daha

büyük ışık" nedir diye sorsak? Bu "diğer alem" nerede? çok kesin cevaplar almamız pek olası değil. Umut belirsiz.

Eskiden kötü insanların "ruhlarının" "cehenneme" gittiği ve orada azap çektiği yönündeki görüş kabul edilirken, artık cehennem inancını sürdüren Katolik Kilisesi dışında, genel olarak terk edilmiş durumda. Araf, belirsizlik ve cennet. Buradaki popüler tavırda bir mantıksızlık olduğunu söylemek gerekir. Çünkü doğruların "ruhları" cennete giderse, kötülerin "ruhları" nereye gider?

Bugün giderek artan sayıda insan açıkçası kötümser. Ölümün yaşamın sonu olduğu gerçeğini kabul ederler. Bu görüşün talihsiz sonuçları vardır, çünkü bu görüşü elinde bulunduran kişi, sahip olduğu tek şeyin hayatı olduğunu iddia etme eğilimine son derece yatkındır; dilediğini yapmak onun elindedir; ve o da "yeyebilir, içebilir ve eğlenebilir" çünkü yarın ölecektir. Bu hayat görüşünün, nefsinin keyfine düşkün ve benmerkezci hale gelebilecek hayat tarzı üzerinde ciddi bir etkisi vardır ve bugün gördüğümüz gibi toplum için feci sonuçlar doğurur.

## **Ölülerden Gelen Mesajlar?**

Kaçınılmaz gerçek şu ki, tarihin başlangıcından bu yana milyonlarca insan yaşadı, öldü ve mezarlara gömüldü. Eğer gerçekten yeni bir biçimde hayatta kalmışlarsa, onlardan yaslı olanlar için bir teselli sözü, durumları hakkında bir bilgi ya da yaşayanlar için bir uyarı duymayı beklemez miydiniz? Ancak onlardan hiçbir zaman haber alamıyoruz. Bir kelime değil. Bu garip değil mi? Peki bu milyonlar nerede?

Hayatta kalmaya inanan ve ölülerden mesajlar aldıklarını iddia eden Spiritüalist adı verilen insanlar var. Ancak kapsamlı bir araştırma,

iddiaların ne kadar inandırıcı olmadığını ortaya çıkaracaktır. Yıllar önce bir yazar seanslara katılmış ve literatürü geniş çapta okumuştur. Ölümlerden geldiği iddia edilen mesajlar, hiçbir "ruh" açıklaması gerektirmeyecek kadar önemsiz ve sıradandı. Ahiret tasvirleri, keyifli bir aylıklık içinde yaşanan bahçeler, dereler, meyve ağaçları ve hoş kokulu çiçeklerle doluydu. Oldukça açık bir şekilde bu, insan özlemlerinin idealize edilmiş bir resmidir. Psikik araştırmalarda ciddi bir araştırmacı olan CEM Joad, iddia edilen ruh iletişimlerinin kalitesizliği hakkında yorum yaparak güçlü bir şekilde şunları ifade etti: "*Ruhlarımız hayatta kalırsa, beynimizin kesinlikle hayatta kalamayacağı açıktır!*"

İnsanlar bazen değerli, kaydadeğer hayatlar yaşarlar, insanca konuşurlar, yardımsever, nazik ve zeki olurlar; hatta bazıları kendi alanlarında bilgili ve uzmandır. Bütün bunların sonsuza kadar kaybolması mı gerekiyor? Gerçek değeri olan yaşamın ve karakterin korunmasının hiçbir yolu yok mu? Doğal olarak bu şu soruyu gündeme getiriyor: *Gerçek değer nedir?* Buna daha sonra geleceğiz.

## **Hayati Soru**

Ölümden sonra ne olacağına dair bu soruyu nasıl çözebiliriz? Tamamen güvenilir ve doğru bir cevap için nereye gideceğiz?

Kendi duygularımıza mı yoksa "sezgilerimize" mi güvенеceğiz? Bu durumda haklı olduğumuzu nasıl bileceğiz? Kendi yetkimize dayanarak başka birinin görüşümüzü kabul etmesini nasıl bekleyebiliriz? Dini liderlerin, bireylerin veya konsillerin görüşlerini kabul ediyor muyuz? Onlar gerçeği nasıl biliyorlar? Önde gelen dini liderlerin önemli konularda kendi aralarında bölünmüş oldukları görüldüğünde ne düşünmeliyiz? Tanınmış bir piskopos, Mesih'in kelimenin tam anlamıyla ölümden dirilmediğini ilan etti; diğerleri ise *dirilişin Hıristiyan*

*inancının temellerinden biri olduğunu ilan ediyor. Kime inanacağız ve neden?*

Bu sorular, içtenlikle yüzleştığımızde bizi şu kaçınılmaz sonuca götürür: Bir insan zihninin düşüncesi, kendi başına, diğerlerininkinden daha değerli değildir. Başka bir deyişle, insan düşüncesi bize cevabı veremez. Buradan çok önemli bir sonuç çıkıyor; hiçbir insan akli, ölümden sonrası hakkında bir otoriteyle konuşamadığına göre, insanüstü bir otoriteye ihtiyacımız olduğu açıktır.

## **Cevap**

Aramızda böyle bir otorite var. Başından sonuna kadar gökleri, yeri ve insanı yaratan Tanrı'nın insan ırkına bir mesajı olduğunu bildiren Kutsal Kitap'tır.

Kutsal Kitap yazarları hiçbir zaman kendi yetkileri doğrultusunda konuştuklarını iddia etmezler, yalnızca "Rab'bin sözü"nü söylerler. Tanrı'nın peygamber Yerehya'ya söylediği gibi (1:10). "Sözlerimi senin ağzına koydum". İsa, "*yasa ve peygamberlerin yazılarını*" (Eski Ahitimiz) Tanrı'nın Sözü olarak kabul etti. Kendi söylediği sözlerin de Tanrı'nın sözleri olduğunu ilan etti. Elçiler de aynı şeyi söylediler: Pavlus "*tüm kutsal yazıların Tanrı ilhamı olduğunu*" ilan etti ve "Tanrı'nın esinlemesi" anlamına gelen bir terim kullandı. Tanrı'nın "esini" (ya da Ruh) yazılanlara rehber olmuştur ve dolayısıyla Kutsal Yazıların söyledikleri gerçektir. Havarileri şahsen tanıyanlar arasından Mesih'e ilk inananlar, Eski ve Yeni Ahit'i Tanrı'nın gerçek ve güvenilir *sözü* olarak kabul ettiler. Yüzyıllar boyunca Kutsal Kitap öğretisi Hristiyan inancının temeli olmuştur.

Kutsal Kitap'ın ne anlattığını bir düşünün. İnsan ırkının nasıl ortaya çıktığını kaydediyor ve dünyada neden kötülüğün, acıların ve ölümün

var olduğunu açık bir dille açıklıyor. Bunun gibi bize ölümden sonra ne olacağını da anlatır. Ayrıca Kutsal Kitap'ın mesajına dikkat edersek, sahip olacağımız yeni yaşam tarzını da ortaya çıkarıyor.

Dünyada tüm bunları yapan başka bir kitap yoktur. Aslında hiçbir yerde insan akli tarafından değil, Tanrı tarafından üretildiğine dair bu kadar çok işarete sahip başka bir kitap yoktur. 100 yılı aşkın bir süre önce Henry Rogers, Kendisinden Çıkarılan Kutsal Kitap'ın İnsanüstü Kökeni başlıklı dikkate değer bir kitap yazdı. Şunu ifade etti: "Kutsal Kitap, insanın yazabileceği veya yazılmasına mani olabileceği bir kitap değildir." Çünkü bu Tanrı'nın bize bir mesajıdır. Bu nedenle samimi ilgimizi hak ediyor.

## **Kutsal Kitap ve Biz**

Kutsal Kitabın bizim, kökenimiz ve doğamız hakkında neler söylediğini anlamamız çok önemlidir. Bu, nasıl var olduğumuza dair tek yetkili açıklamadır.

Yaratılış kitabı insanlık kökenimizle ilgilidir. Bize insanın yaratılmış bir varlık olduğunu, yani yaşamının bir Yaratıcıya bağlı olduğunu açıkça söylüyor.

*"Tanrı YAHVE Adem'i topraktan yarattı ve burnuna yaşam soluğunu üfledi. Böylece Adem yaşayan varlık oldu." (Yaratılış 2:7).*

İnsanın yaratılışının topraktan geldiğine dikkat edin. Yaratılış bize ayrıca (6:17 ve 7:21'de) hayvanların da insanlarla beraber "yaşam soluğunu" paylaştığını söyler. Ancak dikkatimizi çeken ve bize Kutsal Kitap'ı anlamamızın ilk ve temel koşulunu öğreten "yaşayan can" ifadesidir: Karşılaştığımız terimlerini kendi anlayışımızla değil, Kutsal Kitap'ın bütününe göre anlamalıyız. Şimdi birçok insana göre "ruh", insanın içinde "*bedenin ölümünden sonra da varlığını sürdüren*" bir kavramı çağırıyor. Ancak Yaratılış Kitabında bu şekilde kullanılmaz; "ruh" olarak tercüme edilen kelime hayvanlar için de kullanılır. Yaratılış

1:21,24'te bu ifade "canlı yaratık" olarak tercüme edilir. RSV çevirisi, "yaşayan ruhu" "canlı varlık" olarak çevirir. NIV çevirisi de aynısını yapıyor. NEB çevirisi ise "yaşayan bir yaratık" olarak çevirir.

Sonuç açıktır: Yaratılış bize insanın kökeni ve doğası gereği yaşayan bir varlık olarak yaratıldığını söylüyor. Elbette hayvanlardan daha büyük bir zihin gücüne ve iradeye sahiptir, ancak temelde insan doğası onlarınkiyle aynıdır.

## **Ölümün Gelişi**

İnsan yaşamının nasıl sona erebileceği sorusu Yaratılış kitabının çok başlarında ele alınmıştır. Adem'e, aldığı emre uymadığı takdirde öleceği Tanrı tarafından söylendi. O itaatsizlik etti ve ona verilen hüküm şu oldu:

*"...toprağa dönünceye dek ekmeğini alın teri dökerek kazanacaksın. Çünkü topraksın, topraktan yaratıldın ve yine toprağa döneceksin."* (3:19).

Bu Kutsal Kitap kaydı oldukça basittir: Ölüm, yeni bir hayata açılan bir kapı değildir; o, itaatsizliğe verilen bir hükümdür. İnsan toprağa geri döner. Tufan ile ilgili Yaratılış kaydında, *"Tanrı'nın gözünde yeryüzü bozulmuş, zorbalıkla dolmuştu. Tanrı yeryüzüne baktı ve her şeyin ne denli bozulduğunu gördü. Çünkü insanlar yoldan çıkmıştı."* (6:11-12) yazar. Hüküm geldi ve insanlar ve hayvanlar da aynı şekilde yok oldu:

*"Yeryüzünde yaşayan bütün canlılar yok oldu; kuşlar, evcil ve yabanıl hayvanlar, sürüngenler, insanlar, soluk alan bütün canlılar öldü."* (7:21-22).

## İnsan ve Hayvanlar

Kutsal Kitap sık sık insanın doğasını hayvanlarınkine benzetir. Mezmur yazarı her ikisinden de söz ederek şöyle diyor:

*"Yüzünü gizleyince dehşete kapılırlar, soluklarını kesince ölüp toprak olurlar." (104:29).*

Vaiz kitabının yazarı oldukça durumu açıkça yazarak insanların görmesini ister.

*"Çünkü insanların başına gelen hayvanların da başına geliyor. Aynı sonu paylaşıyorlar. Biri nasıl ölüyorsa, öbürü de öyle ölüyor. Hepsi aynı soluğu taşıyor. İnsanın hayvandan üstünlüğü yoktur. Çünkü her şey boş. İkisi de aynı yere gidiyor; topraktan gelmiş, toprağa dönüyor. Kim biliyor insan ruhunun yukarıya çıktığını, hayvan ruhunun[a] aşağıya, yeraltına indiğini?" (3:19-21).*

İnsanlar ve hayvanlar doğaları gereği aynı kadere sahiptirler: Hepsi toprağa döner. Bazıları bir sonraki ayetin farklı bir anlam verdiğiine itiraz edebilir, ancak tüm modern versiyonlar (RV, RSV, NIV, NEB) bunu şöyle ifade etmektedir:

"Sonuçta insanın yaptığı işten zevk almasından daha iyi bir şey olmadığını gördüm. Çünkü onun payına düşen budur. Kendisinden sonra olacakları görmesi için kim onu geri getirebilir?" (v.22).

Yani herhangi bir fark olup olmadığını kim söyleyebilir? Bu arada, burada "ruh" olarak çevrilen sözcük, 19. ayette "soluk" olarak çevrilen sözcükle tamamen aynıdır; Bu da gösteriyor ki buradaki "ruh", soluk almaktan doğan hayattır. Solunum durduğunda durur.

Yani "ruh" ölebilir. Mezmur yazarı, Tanrı'nın on belayla Mısırlılar üzerine verdiği yargıdan söz ederek şöyle der: "O [Tanrı] Canlarını ölümden esirgemedi, onları salgın hastalığın pençesine düşürdü. " (Mezmur 78:50), bu da canın ve yaşamın aynı şey olduğunu gösterir.

Tanrı, Hezekiel aracılığıyla iki kez şunu bildirir: "Günah işleyen can ölecektir" (Hezekiel 18:3,20). Şimşon, Tanrı'ya yaptığı son çağrıda şöyle dua eder: "Bırakın, Filistinlilerle birlikte öleyim" (Yargıçlar 16:30). Ancak *AV'nin* kenar boşluğu, Samson'un kelimenin tam anlamıyla şunu söylediğini gösteriyor: "*Bırakın ruhum ölsün ...*"

O halde ruh, yaşayan varlıktır. Kişi öldüğünde, ruh veya hayat da onunla birlikte yok olur.

## **Tanrı'nın Suretindeki İnsan**

Bu bahsettiklerimiz, insanların hayvanlardan daha değerli olmadığı anlamına mı gelir? Tam olarak öyle değil, çünkü Yaratılış 1:26 bize insanın Tanrı'nın "suretinde" yaratıldığını söyler. Başka bir deyişle, insanın fiziksel doğası tıpkı hayvanlarınkı gibidir; ancak insan, Tanrı'yı anlayabilen ve O'na yanıt verebilen üstün bir zihne sahiptir. Mezmur yazarının şu çok değerli yorumu vardır:

"Bütün gösterişine karşın anlayışsızdır insan, ölüp giden hayvanlar gibi." (Mezmur 49:20).

Yani bir insanla hayvanlar arasındaki farkı yaratabilecek olan şey anlayıştır. "Neyi anlamak?" diye sorduğumuzda, göreceğimiz gibi, Yeni Antlaşma güçlü bir şekilde yardımımıza gelir.

Şimdiye kadar incelenen Kutsal Kitap kanıtları ışığında, ölümlerin mezarda tamamen bilinçsiz bir şekilde dinlendiklerini öğrenmek şaşırtıcı değildir. Mezmur yazarı, önderlere ya da insanlara güvenmeyin der. Çünkü "soluğu kesilir, toprağa döner; o gün düşünceleri yok olur" (Mezmur 146:4).

Davut Tanrı'nın kendisini kurtarması için dua eder, "*Çünkü ölümler arasında kimse seni anmaz, kim şükür sunar sana ölümler diyarından?*" (Mezmur 6:5).

Mezmur 115:17 de aynı şeyi söyler: "Ölüler, sessizlik diyarına inenler, YAHVE'ye övgüler sunmaz"

Vaiz'in yazarı ise bu konuda çok kesin konuşur:

*"Çünkü yaşayanlar öleceğini biliyor, ama ölüler hiçbir şey bilmiyor. Onlar için artık ödül yoktur, anıları bile unutulmuştur. Sevgileri, nefretleri, kıskançlıkları çoktan bitmiştir. Güneşin altında yapılanlardan bir daha payları olmayacaktır. ... Çalışmak için eline ne geçerse, var gücünle çalış. Çünkü gitmekte olduğun ölüler diyarında iş, tasarı, bilgi ve bilgelik yoktur." (9:5-6,10).*

Ölülerin yeri sürekli olarak "toprak" "mezar" ve "sessizlik" olarak tanımlanır.

## **Ölüm Uykusu**

Daniel'in bu konuda dikkat çekici bir ifadesi vardır. Özellikle Yeni Antlaşma'da aynı fikrin kullanılmış olması nedeniyle önemlidir. Onun peygamberliği, Tanrı'nın gücünü yeryüzünde bir kez daha göstereceği "son günlerdeki" olaylara, "hiç olmadığı kadar sıkıntılı bir zamanda" şu referansı içerir:

*"Ulusun oluşumundan beri hiç görülmemiş bir sıkıntı dönemi olacak. Bu dönemde halkın –adı kitapta yazılı olanlar– kurtulacak. Yeryüzü toprağında uyuyanların birçoğu uyanacak: Kimisi sonsuz yaşama, kimisi utanca ve sonsuz iğrençliğe gönderilecek." (Daniel 12:1-2).*

Şimdi bu ifadenin kısmen Tanrı'nın sadık hizmetkârlarına atıfta bulunduğu, "sonsuz yaşam" alacakları güvencesinden açıkça anlaşılmaktadır. Ama bu ödülü alana kadar nerede olduklarına bir bakın: "yeryüzü toprağında" uyuyorlar, bu şimdiye kadar gördüklerimizle tamamen uyumlu bir tanıklıktır.

## İsa, Havariler ve Eski Ahit

İsa'nın ve Elçilerin, artık Eski Ahit olarak bilinen yazılara karşı tutumunun ne olduğunu anlamak önemlidir. Gerçekler açık ve şüphe götürmez: hepsi "yasayı, mezmurları ve peygamberleri" Tanrı'nın ilham edilmiş sözü olarak, yani vahiy olarak kabul etti. Vaazlarını desteklemek için sürekli olarak onlardan alıntılar yaptılar. Söyledikleri hiçbir zaman Eski Ahit'teki herhangi bir pasajla çelişmedi veya şüphe uyandırmadı; bunun yerine yazılanların gerçek anlamını ortaya çıkarmaya çalışırlar. Bu nedenle Yeni Ahit yazılarının öğretileri açısından Eski Ahit ile aynı fikirde olmasını beklersiniz ve bu da kanıtıyor. İşte birkaç örnek.

Celile'de bir trajedi yaşanmıştı. Romalı askerler dini bir isyan sırasında çok sayıda Yahudiyi öldürmüştü. Bazı Yahudiler bunu ona anlatmak için İsa'nın yanına geldiler. Verdiği yanıt çok anlamlı:

"Böyle acı çeken bu Celileliler'in, bütün öbür Celileliler'den daha günahlı olduğunu mu sanıyorsunuz? Size hayır diyorum. Ama tövbe etmezseniz, hepiniz böyle mahvolacaksınız." (Luka 13:2-3)

Şimdi Kutsal Kitap'ta "yok olmak" bizim için tam olarak ne anlama geliyorsa o anlama gelir: *var olmayı sona erdirmek*. Burada İsa'nın öğretisinden kaçış yoktur: tövbe etmedikçe tüm insanlık yok olacaktır. *Bütün gösterişine karşın anlayışsızdır insan, ölüp giden hayvanlar gibi.* "Neyi anlamak?" sorusunun cevabıyla ilgili ilk ipucuyu burada alıyoruz. Bunun tövbe ile bir ilgisi olduğu açıktır.

İsa ayrıca "yeryüzünün toprağında uyuyanların birçoğunun uyanacağını" (12:21) bildiren Daniel ile aynı fikirdeydi. Yuhanna İncili onun şu sözlerini şöyle kaydeder:

*"... Buna şaşmayın. Mezar da olanların hepsinin O'nun sesini işitecekleri saat geliyor. Ve onlar mezarlarından çıkacaklar. İyilik yapmış olanlar yaşamak, kötülük yapmış olanlar yargılanmak üzere dirilecekler."* (Yuhanna 5:28-29).

(İsa'nın "hepsi" ifadesi, Daniel'in "çoğunluğu" ile aynıdır: yaşamları boyunca "Tanrı'nın Oğlu'nun sesini duymuş olan" herkeştir, ayet 25.)

Ölülerin nerede olduğuna bakın: "mezarlarda" ("toprakta uyuyanlar", Daniel); dirilişle "ortaya çıkarlar" ("uyanırlar", Daniel); yaşamak ya da yargılanmak üzere dirilirler. İsa ve Daniel'in ifadeleri tam uyumludur; Efendimiz İsa, ölülerin yeri, durumu ve kaderi gibi bu önemli meseleyle ilgili Eski Ahit'in öğretisini onaylar.

Elçiler de aynı öğretiyi savunuyorlar. Yuhanna, Yeni Ahit'in en bilinen ayetinde şöyle diyor:

*"Tanrı dünyayı o kadar sevdi ki, biricik Oğlunu verdi; öyle ki, ona iman eden yok olmasın, sonsuz yaşama sahip olsun"* (3:16).

Vurguladığımız sözler sıklıkla göz ardı ediliyor, ancak (Kutsal Yazıların açıkladığı şekilde) İsa'ya "inanmayan"ların yok olacağı hükmünden kaçış yok.

Elçi Pavlus da aynı mesajı veriyor. Efes'teki inanlılara yazdığı mektupta şunları söyler. Mesih'i tanımadan ve ona inanmadan önce, *"yaşadığınız suçlardan ve günahlardan ötürü ölüydünüz. Bu dünyanın gidişine ve havadaki hükümlerliliğin egemenine, yani söz dinlemeyen insanlarda şimdi etkin olan ruha uymaktaydınız."* (Efes. 2:1-2). Bu çok sarsıcı bir söz. Bize açıkça, eğer Tanrı'yla Mesih aracılığıyla O'nun gerektirdiği şekilde bağlı değilsek, "umutsuz" olacağımızı söyler. Bizi böyle bir kaderden kurtaracak *"anlayış"* ne kadar kıymetli olsa gerek!

Elçi Yakup gelecekte ne yapacakları konusunda kendinden emin iddialarda bulunmamalarını, yarın ne olacağını bilemeyeceğimizi söyler. Ardından şunu ekliyor:

*"Bugün ya da yarın filan kente gideceğiz, orada bir yıl kalıp ticaret yapacak, para kazanacağız" diyen sizler, yarın ne olacağını bilmiyorsunuz. Yaşamınız nedir ki? Kısa süre görünen, sonra yitip giden buğu gibisiniz."* (Yakup 4:14).

Daniel'in ölüleri mezarda "uyuyan" olarak tanımlaması Elçi Pavlus tarafından da aynen aktarılmıştır. Selanik'teki imanlılar, Mesih'e iman eden bazı kişilerin ölümüne yas tutuyorlardı:

*"Kardeşler, umudu olmayan öbür insanlar gibi kederlenmemeniz için, **gözlerini yaşama kapamış olanlarla ilgili** (ölümde demek istiyor), bilgisiz kalmanızı istemiyoruz. Rab'bin kendisi, bir emir çağrısıyla, başmeleğin seslenmesiyle, Tanrı'nın borazanıyla gökten inecek. Önce Mesih'e ait ölüler dirilecek."* (1 Sel. 4:13,16)

Bu pasajın ne söylediğine dikkat edin: Ölmüş olan sadık inanlılar *uykudadır* ; inanmayanların *"umudu yoktur"*; Mesih şahsen "kendisi" gökten inecek; ve imanlı ölüler mezardan dirilecektir. İşte Yeni Ahit'te bulunan temel öğretiler. Bunlar İncil'in temel gerçekleridir.

## **Ölülerin Dirilişi**

Ölümden sonra ölümsüz bir ruh veya ruhun hayatta kalacağına inananlar için, Yeni Ahit'in ölülerin dirilişine neden bu kadar büyük önem verdiğini açıklamak her zaman zor olmuştur.

İsa, Yahudilere ziyafete yalnızca zengin komşularını değil, ihtiyacı olan kişileri de davet etmelerini davet etmelerini söyler. "Karşılığı sana, doğru kişiler dirildiği zaman verilecektir." (Luka 14:14). Sadık ölümler mezarlarından diriltilecek; işte o zaman ödülleri alacaklar.

Elçi Pavlus bütün bir bölümü ölümlerin dirileceğini iddia etmeye ayırdı. Eğer Mesih ölümden dirilmediyse, başka hiç kimsenin de dirilemeyeceğini öne sürerek vurgu yapmıştır. Bu durumda, "*Mesih dirilmemişse imanınız yararsızdır, siz de hâlâ günahlarınızın içindesiniz. Buna göre Mesih'e ait olarak ölmüş olanlar da mahvolmuşlardır.*" (1 Korintliler 15:18).

(Buradaki imaya dikkat edin: eğer bu durumda Mesih'e inananlar bile "yok olmuşlarsa", inanmayanlar ne kadar daha çoktur!)

Ancak Pavlus'a göre bu konuda hiç şüphe yok: Mesih ölümden dirildi (bu bölümün 3-8. ayetlerindeki gerçek tanıkların etkileyici listesine bakın); ve böylece Mesih "**ölülerden ilk doğan oldu**" (ayet 21). Pavlus üç ayette iki kez ölümleri "uykuda" olarak tanımladı. Tıpkı Daniel kitabından öğrendiğimiz gibi.

Bu bölümün geri kalanında Pavlus, sadık ölümler için, dirilişlerinden sonra doğalarında bir değişiklik olması gerektiğini bildirir: "*Et ve kan, Tanrı'nın krallığını miras alamaz.*" Şu anki doğamız ölümlü ve bozulabilir; ama ölümler diriltildiğinde "*değiştirilmeleri*" gerekir: çünkü "*çürüyebilenin çürümezliği ve bu ölümlünün ölümsüzlüğü giymesi gerekir*". Bu, "ölümün zaferle yutulması" yoludur (50-54 ayetler).

Böylece, doğruların ödülünü bir yerlerdeki "ruhlarının" deneyimlemediğine dair Kutsal Kitap gerçeğine ulaşıyoruz. Bahsedilen bu yeni beden, şimdiki bedenimiz gibi çürüyüp mahvolmayacak artık ölüme maruz kalmayacak, bozulmaz bir bedenin bahşedilmesi olacaktır. Bunun nedeni dikkat çekicidir: Mezardan dirilen imanlılar

dünyada gerçek, somut olarak hareket edecek, dünya uluslarını yüzyıllardır ya görmezden geldikleri ya da saptırdıkları Tanrı'nın gerçekleri konusunda aydınlatmak gibi bir görevle meşgul olacaklar. Kutsal Kitabın söylediği gibi, geri döndüğünde Mesih'in uluslar üzerindeki egemenliğinin amacı bu olacaktır.

## "Ancak . . .?"

Fakat Yeni Ahit'te ölümden sonra hayatta kalma fikrini destekleyen bazı pasajlar yok mu? Bu şekilde alıntılanan çok az pasaj vardır. Fakat bunlar dikkatle incelendiğinde bir bütün olarak Kutsal Kitabın öğretisiyle uyum içinde oldukları görülecektir. Burada en çok bahsi geçenlerden bazılarını ele alıyoruz.

Cehennem: Eski Ahit'te "cehennem" olarak tercüme edilen kelime, gizli veya örtülü bir yerden başka bir anlama gelmez. 31 kez "cehennem" olarak çevrilen bu kelime, aşağıdaki gibi pasajlarda 31 kez "mezar" olarak da çevrilmiştir:

(Yakup, oğlu Yusuf'u kaybetmenin yasını tutarak): *"Oğlumun yanına, **ölüler diyarına** yas tutarak gideceğim"* diyerek oğlu için ağlamaya devam etti. (Yaratılış 37:35). *"Çünkü ölüler arasında kimse seni anmaz, Kim şükür sunar sana **ölüler diyarından**?"* (Mezmur 6:5). *"Gitmekte olduğun **ölüler diyarında** iş, tasarı, bilgi ve bilgelik yoktur. "* (Vaiz 9:10).

Dolayısıyla Mesih hakkındaki kehanet: *"**Çünkü sen beni ölüler diyarına terk etmezsin...**"* , ayetin geri kalanında da gösterildiği gibi, Tanrı'nın onun hayatını veya kendisini mezarda bırakmayacağı anlamına gelir. *"...Sadık kulunun çürümesine izin vermezsin"* (Mezmur 16:10).

Yeni Ahit'te bu pasaj Elçi Petrus tarafından alıntılanmıştır (Elçilerin İşleri 2:31). Genellikle "cehennem" olarak tercüme edilen Yunanca terimi kullanıyor ve bu terimi Mezmur ile aynı şekilde anladığını gösteriyor.

**Gehenna:** Bununla birlikte, Yeni Ahit'te "cehennem" olarak tercüme edilen ve İngilizce'de "*Gehenna*" olarak gösterilen çok ilginç bir kelime daha vardır. Bu, Yerus alim Őehrinin hemen dışında bir yerin adıydı. Grimm-Thayer'in Yeni Ahit'in Yunanca-İngilizce SözlüĐü'nden alınan aşağıdaki açıklama çok faydalıdır:

"Gehenna: ... ağıt vadisi ... Yerus alim'in güney ve doğusundaki bir vadinin adıdır, k  k çocukların çığlıklarından bu adı alan, Molek'in ateŐli kollarına atılan bir puttur. Bu korkunç kurbanlar Kral YoŐiya tarafından kaldırıldıktan sonra (2 Krallar 23:10) Yahudiler bu yerden o kadar nefret ettiler ki, buraya sadece her türlü   p  değil, hayvanların ve gömülmemiŐ suçluların cesetlerini de attılar. Cesetlerin yakılması için her zaman ateŐe ihtiyaç duyulduğundan ve kokuŐma nedeniyle havanın kirlenmemesi gerektiğinden, öyle oldu ki bu yere '*Ateş Cehennemi*' adı verildi."

Cehennem ifadesi Yeni Ahit'te 11'i İsa'nın kendisi tarafından olmak üzere 12 kez kullanılıyor. İŞte bir durum:

"EĞer elin günah iŐlemene neden olursa, onu kes. Tek elle yaşama kavuŐman, iki elle sönmez ateŐe, ***cehenneme*** gitmenden iyidir. .... '***Oradakileri kemiren kurt  lmez, yakan ateş sönmez.***'" (pasajın tamamına bakın, Markos 9:43-48).

İsa'nın anlatmak istediği şudur: Eğer elinizle yaptığınız bir şeyde, ayaklarınızla gittiğiniz herhangi bir yerde, gözlerinizle gördüklerinizde Tanrı'nın Krallığına girmenize engel olan bir şey varsa, o zaman yapmayı bırakın; Aksi takdirde, imansızlarla birlikte ölümlerle birlikte yok olursunuz. Solucan ve ateş, yıkımın sembolik ifadeleridir. Sonsuz değiller ama her şey tükenene kadar işlerine devam ediyorlar. Böylece cehennem, kötülerin son günde yargılanacağı hükmün bir türü haline gelir.

Gehenna'nın diğer tüm kullanımlarının aynı fikri içerdiği görülecektir.

**Ruh:** Daha önce ele alınan Eski Ahit pasajları, "ruhun" kişiyi ve onun hayatını anlattığını göstermiştir. Günah işleyebilir ve ölebilir.

Yeni Ahit'te bu şekilde tercüme edilen kelime yaklaşık 100 kez kullanılır. Ruh 58 defa, hayat 40 defa ve akıl 3 defa temsil edilmiştir. İsa'nın sözlerinden biri anlamlıdır. Öğrencilerine, gerçek hizmetkarlarından biri olmak isteyen herkesin "kendini inkar etmesi, çarmıhını yüklenip onu takip etmesi" gerektiğini söyledikten sonra şöyle devam eder:

*"Canını kurtarmak isteyen onu yitirecek, canını benim uğruma yitiren ise onu kurtaracaktır. İnsan bütün dünyayı kazanıp da canından olursa, bunun kendisine ne yararı olur? İnsan kendi canına karşılık ne verebilir?" (Mat. 16:25-26).*

Sık sık alıntılanan bir başka pasaj ise şöyledir: "Bedeni öldüren, ama canı öldürmeye gücü yetmeyenlerden korkmayın..." Bu çok etkileyici geliyor ama ayetin ikinci kısmı şöyle diyor: "... **Canı da bedeni de cehennemde mahvedebilen Tanrı'dan korkun.**" (Gehenna-Mat. 10:28).

Böylece **ruhun** yok edilebildiğini anlıyoruz. İsa'nın ne demek istediği oldukça açık: Eğer bir imanlı öldürülürse, ölümlerini dirilişleriyle hayatını (ya da ruhunu) geri alacaktır. Ancak imansız kul, Cehennem'in simgelediği hüküm ile, ölümlerini tamamen yok edilecektir. Onun "ruhu" veya hayatı da onunla birlikte yok olacaktır.

Zengin Adam ve Lazar: Eğer okuyucu bu pasaja aşına değilse (Luka 16:19-31), bu noktada onu dikkatle incelemesi tavsiye edilir.

Dilenci Lazar ölür ve *"melekler tarafından İbrahim'in yanına taşınır"*. Zengin adam ölür ama *"cehennemde, azap içindeyken"* İbrahim'i ve yanında Lazar'ı görür. İbrahim'e Lazar'ı göndermesi için yalvarır, *"parmağının ucunu suya batırıp dilimi serinletsin. Bu alevlerin içinde azap çekiyorum.. "* Ama bu istek reddedilir; eski zengin adam cezasını çekmelidir. Üstelik İbrahim diyor ki, *"Üstelik, aramıza öyle bir uçurum kondu ki, ne buradan size gelmek isteyenler gelebilir, ne de oradan kimse bize gelebilir."*, böylece bir yerden diğerine geçiş mümkün olmaz. Zengin adam daha sonra İbrahim'den Lazar'ı göndermesini ve beş kardeşini kendisiyle aynı kaderi paylaşmamaları için uyarmasını ister. Bu istek de birazdan ele alacağımız terimlerle reddedilir.

Bu anlatının, kelimenin tam anlamıyla anlaşılmasını imkansız kılan bazı özellikleri var. Ölümlerinden sonra doğruların yeri olarak İbrahim'in kuağı; mutluluk içindeki İbrahim ile "cehennemdeki" zengin adam arasındaki konuşma; Acı çeken birinin "dilini serinletmek için" suyla bir yerden başka bir yere gönderilebileceği fikri. Bunun ölümlerinin durumlarının gerçek bir anlatımı olmadığı, bir tür benzetme ya da sembolik anlatı olduğu inancı, tüm bu ayrıntıların o dönemde Ferisilerin geleneğinin bir parçası olduğu anlaşıldığında kesinlik kazanır. Birinci yüzyılın Yahudi tarihçisi Josephus, Hades Üzerine Söylev'de bunu gösteriyor. Yani İsa,

muhaliflerinin bazılarını şaşırtmak için onların kendi fikirlerini kullanıyordu.

Ancak pasajın son birkaç ayetinde İsa'nın asıl amacı ortaya çıkıyor. Zengin adam, İbrahim'den kardeşlerini uarması için Lazar'ı göndermesini istediğinde İbrahim şöyle yanıt verir: "**Onlarda Musa'nın ve peygamberlerin sözleri var, onları dinlesinler**" Zengin adam, "**Hayır, İbrahim baba, dinlemezler!**" dedi. '**Ancak ölüler arasından biri onlara giderse, tövbe ederler.**'" dediğinde İbrahim şöyle cevap verir: "**Eğer Musa ile peygamberleri dinlemezlerse, ölüler arasından biri dirilse bile ikna olmazlar**"

Kısa süre içinde bu söz çarpıcı bir şekilde gerçekleşti. İsa, Marta ile Meryem'in kardeşi Lazar'ı, yani gerçek Lazar'ı ölümden diriltti. Mucize halk arasında bir sansasyon yarattı, ancak Yahudilerin liderleri "ikna edilmek" şöyle dursun, onu öldürmeye daha da kararlıydılar. Bundan çok kısa bir süre sonra İsa'nın kendisi ölümden dirildi. Tanıkların güçlü kanıtlarına rağmen, Yahudi yetkililer onun dirilişini ve Tanrı'nın Oğlu olduğu iddiasını reddetmeye kararlıydılar. Onlar aslında kendi Kutsal Yazıları olan "Musa ve peygamberler" in öğretisini kabul etmemişlerdi ve İsa'nın beklenen Mesih olduğu iddialarını kabul etmeyeceklerdi.

Zengin Adam ve Lazarus benzetmesinin asıl amacı buydu. İsa'nın vurgulamak istediği noktayı mükemmel bir şekilde aktarıyordu. Bu pasajın ölümlerinin durumu hakkında bize öğretecek hiçbir şeyi yok. Bunun için bir bütün olarak Kutsal Kitaptaki kanıtlara başvurmalıyız.

**Çarmıhtaki Hırsız:** Luka 23:39-43 anlatımı içerir. İsa çarmıhta asılı dururken kendisiyle birlikte çarmıha gerilen iki hırsızdan biri, "haklı olarak kınandığını", ancak "bu adamın (İsa) yanlış bir şey yapmadığını"

itiraf ediyor. Daha sonra İsa'ya dönerek şöyle söylüyor: "Rab, kendi egemenliğine girdiğinde beni de hatırla" (ayet 42).

Bu şaşırtıcı bir istek. Bakın ne anlama geliyor:

\*Hırsız İsa'nın "Rab" olduğunu kabul etmiştir;

\*Hırsız İsa'nın çarmıha gerildikten sonra yok olmayacağını, mahva gitmeyeceğini düşünmüştür.

\*Gelecekte bir zamanda İsa'nın "egemenliğine gireceğini" biliyordur.

\*O zaman geldiğinde İsa'nın "onu hatırlayabileceğini" ve onu hayata döndürebileceğini ummuştur.

Tüm bu varsayımlar Yeni Ahit'in öğrettikleriyle tamamen uyumludur. Şimdi İsa'nın cevabına bakın:

"SANADOĞRUSUNUSÖYLEYİYİMBUGÜNSEN BENİMLE BİRLİKTE CENNETTE OLACAKSIN."

İşte, en eski elyazmalarında Yunan harfleri tam da bu şekilde görünür: hepsi büyük harftir; kelimeler ayrılmaz; ve noktalama işareti kullanılmaz. Peki İsa'nın cevabını nasıl anlıyorsunuz?

1. İhtimal "Sana doğrusunu söyleyeyim, bugün sen benimle birlikte cennette olacaksın"
2. İhtimal "Sana doğrusunu söyleyeyim bugün, sen benimle birlikte cennette olacaksın"

Bu İsa'nın vadinin anlaşılmasında büyük fark yaratıyor. Nasıl karar vereceğiz? Dilbilgisel olarak her iki anlam da mümkündür. **Sameron (bugün)** cümledeki birinci yargıyla ya da ikinci yargıyla alınabilir. Ancak başka hususlar da var.

İsa, Eski Ahit'te yaygın olarak bulunan, tanıdık bir İbranice ifade biçimini kullanıyordu. İşte bir bölümden üç örnek (Yasa'nın Tekrarı 4:26,39,40):

*"Bugün size karşı yeri göğü tanık gösteririm ki, mülk edinmek için Şeria Irmağı'ndan geçip gideceğiniz ülkede kesinlikle ve çabucak öleceksiniz.... Bugün YAHVE'nin yukarıda göklerde, aşağıda yeryüzünde Tanrı olduğunu, O'ndan başkası olmadığını bilin ve bunu aklınızdan çıkarmayın... Size ve sizden sonra gelen çocuklarınıza iyilik sağlaması ve Tanrınız YAHVE'nin sonsuza dek size vereceği bu topraklarda uzun yıllar yaşamanız için bugün size bildirdiğim RAB'bin kurallarına, buyruklarına uyun.."*

**Bir şeyi "bu gün" (veya bugün) ilan etmek, gerçeğin tam güvencesini içeren ciddi bir beyan biçimiydi.** Benzer ifadeler yalnızca Yasa'nın Tekrarı kitabında 42 kez geçmektedir. Yani İsa, şu sözlerinin ciddiyetini vurgulamak için iyi bilinen bir İbranice biçimi kullanıyordu: **"Bugün sana söylüyorum..."** Hırsız, İsa'nın vaat ettiği şeyin gerçekten gerçekleşeceğinden emin olabilirdi.

Zaten İsa "o gün" gerçekten neredeydi? O öldüğü gün cennete gitmemiştir. Kendisi mezardaydı. Kendisi din bilginlerine ve Ferisilere şöyle peygamberlik etmişti: **"Yunus, nasıl üç gün üç gece o koca balığın karnında kaldıysa, İnsanoğlu da üç gün üç gece yerin bağrında kalacaktır."** (Matta 12:40). "Yerin bağı", İbranice bir deyimdir; O şüphesiz mezarda olacağını kastediyordu.

"Cennet"ten ne anlamalıyız? Anlayışımızı insan gelenekleri değil, Kutsal Kitap oluşturmalıdır. Kelimenin aslı *Farsçadır* ve Eski Ahit'te orman, meyve bahçeleri ve bahçeler olarak tercüme edilmiştir. Yeşaya, Rab'bin "Sion'u teselli etme" zamanı geldiğinde, **"Siyon'u ve bütün yıkıntılarını avutacak. Siyon çölünü Aden'e, bozkırı RAB'bin bahçesine döndürecek."** diye bildirir (51:3).

Eski Ahit'in Yunanca tercümanları (İsa'dan yaklaşık 200 yıl önce) buradaki İbranice kelime "bahçe"yi , İsa'nın hırsıza cevabında kullandığı kelime olan **paradeisos** olarak tercüme ettiler. Şimdi Yeşaya kehanetindeki atıf, İsa'dan önceki yıllarda İsrail'in işgal ettiği "*Vaat Edilmiş Topraklar*"ın refah ve bereketine yöneliktir. Dolayısıyla "cennet", İncil'de, tıpkı hırsızın inandığı gibi, Mesih'in yeryüzüne döndüğünde, "egemenliği geldiğinde" kuracağı yeni barış ve sevinç Krallığını ifade eder. Bu şekilde anlaşıldığında, pasajın Yunan efsanelerine hiçbir borcu yoktur, aksine tüm Kutsal Kitap öğretisiyle oldukça tutarlıdır.

Bazen ruhun ölümden sonra hayatta kalması fikrini desteklemek için öne sürülen az sayıda başka pasajın da dikkatli bir inceleme sonucunda anlattıklarımızın Kutsal Yazıların geri kalanıyla oldukça tutarlı olduğu görülecektir.

Bu inanç neden bu kadar yaygın?

Şu soru pekala sorulabilir: Eğer bir ruhun ölümden sonra hayatta kalması Kutsal Kitap'ta öğretilmiyorsa, dindar insanlar arasında buna nasıl bu kadar yaygın bir şekilde inanılır hale geldi?

Açıklama basit. Bu türden bir hayatta kalma fikri, antik çağların tüm pagan dinlerinde ve tüm uluslarda yaygındı. İnsan aklının ortak özlemini temsil ediyordu. Bu yanlış inancı reddetmesi, erken Hristiyanlığın ayırt edici bir işaretiydi. İlk Hristiyanlar insanlığın yok olan doğasını anladılar. Müjde aracılığıyla vaat edilen yeni yaşamı, ölümden değil, imanlı ölümlerin mezarlarından dirileceği Mesih'in dönüşünde aradılar. Ancak zaman geçtikçe, Roma dünyasında eski pagan ulusların "kitlemel dönüşümleri" meydana geldi.

Kaçınılmaz olarak birçok din değiştiren, pagan fikirlerini de beraberlerinde getirdi. Dahası, Hristiyan Kilisesi'nin liderleri öğretilerini filozofların Yunan kaynaklarından elde edilen fikirleriyle uyumlu hale getirmeye çalıştılar. Ruhun ölümsüzlüğü ise aralarında yaygındı.

Ancak Kutsal Kitap'ın gerçekte ne söylediğini keşfetmeye yönelik ciddi bir girişimin olduğu her yerde, aynı zamanda ilk Hıristiyanların inançlarına da bir geri dönüş oldu. Böyle bir geri dönüş, 16. ve 17. yüzyıllarda Avrupa'da Reformasyon sırasında meydana geldi. Gerçek, son zamanlarda seçkin ilahiyatçılar tarafından açıkça kabul edildi. Şu alıntılara bakın:

1897'de Cambridge İlahiyat Profesörü BF Westcott, 2 Timoteos 1:10 hakkında yorum yaparken şunları yazdı:

"İmanımızın temel gerçeği... ruhun ölümsüzlüğü değil , bedenin dirilişidir. Kurtarıcımız yaşamı ve çürümezliği (ölümsüzlüğü değil) gün ışığına çıkardı... Bu gerçeği aklımızda tutarak, Pavlus'un yazdıklarını okuyalım: 'Rab İsa zavallı bedenlerimizi değiştirip kendi yüce bedenine benzer hale getirecektir.' (Filip. 3:21) " - *Yeni Ahit'in Gözden Geçirilmiş Versiyonunun Bazı Dersleri* , s.192.

1924'te Piskopos Gore (Londralı) şunları yazdı:

"Sanırım... insan doğası doktrininde, insan ruhunun özünde bozulmaz olduğu ve dolayısıyla zorunlu olarak ölümsüz olduğu önermesi... Kutsal Kitap'tan değil, Yunan felsefesinden türetilmiştir . " - *Kutsal Ruh ve Kilise* , s.288, dipnot.

Savaş yıllarında dinsizliğin yaygınlaşması karşısında dehşete düşen İngiltere Kilisesi, Rochester Piskoposunun başkanlığında bir komisyon kurdu. Birçok dini topluluğun üyeleri katıldı. 1945'te yayınlanan İngiltere'nin Dönüşümüne Doğru raporunda şu paragraf yer alıyor:

"İnsan ruhunun (ya da bilincinin) doğuştan yok edilemezliği fikri, kökenini Kutsal Kitap kaynaklarına değil , Yunancaya borçludur . Yeni Ahit'in ana teması, Mesih'e inananlar için -ölümden dirilip- sonsuz yaşamdır." - P. 23.

Bunlar gerçekten dikkat çekici açıklamalar. Kutsal Yazılarda bulduğumuz her şey burada doğrulanmıştır. İnsanlar ölümden otomatik olarak sağ çıkmazlar. Doğası gereği mezarda yok olurlar. Sonsuz yaşama kavuşacak olanlar, bunu Mesih'in gelişinde mezardan dirilmenin bir sonucu olarak yapacaklardır.

## Hayati Mesaj

Kutsal Kitap'ın bu önemli konudaki öğretisini kısaca gözden geçirdiğimizde bir şey netleşiyor: İçerdiği mesaj hepimiz için hayati önem taşıyor; çünkü onu dikkate almazsak yok oluruz. Bu nedenle onun mesajına "İncil", yani "müjde" adı verilmiştir. Pavlus Korint'te okuyucularına şunu hatırlatırken bunun ne kadar önemli olduğunu gösterdi: **"Size müjdelediğim söze sımsıkı sarılırsanız, onun aracılığıyla kurtulursunuz. Yoksa boşuna iman etmiş olursunuz."** (1.Korintliler 15: 1-2).

Romalılara şunları yazdı:

**"Çünkü Müjde'den utanmıyorum. Müjde iman eden herkesin –önce Yahudiler'in, sonra Yahudi olmayanların– kurtuluşu için Tanrı gücüdür."** (Romalılar 1:16).

Yok olan ırkımızın bu "iyi habere" ne kadar ihtiyacı var! Bu yaşam mesajının hala aramızda var olması ne kadar muhteşem bir şey, çünkü bu yaşam veren bildiri, Kutsal Kitap'ın sayfalarında, İsa ve havarilerinin sözlerinde yer alıyor. Geleceğimiz tehlikedeysen, hâlâ fırsatımız varken bu "hayat sözünü" tanımayı amaç edinelim.